

ULUSLARARASI BALKAN FORUMU

“Sağlık Diplomasisi
ve Turizm”

INTERNATIONAL BALKAN FORUM

“Health Diplomacy
and Tourism”

STRATEJİK VİZYON BELGESİ | STRATEGIC VISION DOCUMENT

STRATEJİK VİZYON BELGESİ

7. ULUSLARARASI BALKAN FORUMU

“Sağlık Diplomasisi ve Turizm”

(6-7 Kasım 2014, Margi Otel - Edirne)

Balkan ülkeleri yakın tarihlerdeki yoğun sıkıntıların ardından istikrarlı bir sürece girmişlerdir. Bu süreçte küresel ekonomik durgunluktan birçok bölge gibi Balkanlar da etkilenmiştir. Sağladıkları kısmi siyasal istikrarın ekonomiyi canlandırmada etkileri gözle görülmektedir. Bu sebeple yapılan girişimlerden biri de **sektörel dönüşümdür. Sağlık ve turizm sektörlerinde** Balkan ülkelerindeki potansiyel ve hareketlilik dikkat çekmektedir. Bu bağlamda sağlık alanının küresel bir yumuşak güç faktörü olduğu da gözden kaçmamalıdır.

Sağlık diplomasisi küresel sağlık uygulamaları atmosferini biçimlendirme ve yönlendirme amacıyla; kamu sağlığı, uluslararası ilişkiler, yönetim, hukuk ve ekonomi gibi pek çok disiplini bir araya getirmektedir. **Sağlık, dış politika ve ticaret;** sağlık diplomasisinin kesişim alanlarını teşkil etmektedir. İletişim imkânlarının artmasıyla sağlık alanında da pek çok yatırım gerçekleştirilmeye başlanmış; sağlık hizmetleri ve sağlık konusu küreselleşme sonucu uluslararası nitelik kazanmıştır.

Sağlık diplomasisi günümüzde, ulusal güvenlik, serbest ticaret ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi noktasında vazgeçilmez bir **dış politika aracı** haline gelmiştir. Örneğin İngiltere, Brezilya ve İsviçre gibi ülkeler devlet politikalarını, “insan hakları” ve “küresel kamu yararına dayalı merkezî bir küresel sağlık stratejisi” ile uyumlu hale getirmeye çalışmaktadırlar. Küreselleşmenin sağlık üzerinde meydana getirdiği etkiler göz önünde bulundurulduğunda dış politika, uluslararası kalkınma, ticaret ve yatırım gibi alanların uyumlu hale getirilmesinin kaçınılmazlığı daha iyi anlaşılabilir. Bu gerekliliğin farkında olan ülkeler küresel sağlıkla ilgili kurumsallaşma çabalarını bütünleştirme arayışına girmiş durumdadır. Örneğin, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Meksika, ABD ve İngiltere gibi ülkeler biyolojik, kimyasal, radyoaktif-nükleer ve yaygın grip gibi tehditlere karşı ülkelerarası ortak bir mücadele platformu oluşturmak amacıyla **Küresel Sağlık Güvenliği Girişimi (GHSI)**'ni oluşturmuşlardır. Sağlık ve dış politika arasındaki yakın ilişki DTÖ ve OECD gibi küresel örgütlerin de özel önem verdiği konular arasında yerini almıştır.

Bu bağlamda **ticaret** ile **küresel sağlık** arasındaki ilişkilerin de ilgililer tarafından tam olarak anlaşılması gerekmektedir. Öte yandan, ulusal çıkarların gerçekleştirilmesi bağlamında küresel sağlık sorunlarının **dış politika** tarafından dikkatle izlenmesi gerektiği de açıktır. Bu nedenle kamu sağlığı profesyonelleri ve diplomatların eş güdümlü oryantasyonunun yanı sıra STK'lar başta olmak üzere ilgili tüm tarafların bu faaliyet alanına anlamlı bir şekilde dâhil edilmesi ile **kapasite inşasına gidilmesi** ciddi bir zaruret arz etmektedir.

Sivil toplum örgütlerinin bu faaliyetlere katılması, insani hizmet amaçlı **vakıf** işletmeciliği konusunda derin tarihî deneyime sahip medeniyetimiz açısından büyük önem arz etmektedir. Sivil toplum ve özel sektörün faaliyetleri ile bu alanda işbirliği ve katkı sağlaması muhtemel ülkelerin faaliyetlerinin nitelikli bir diplomasi ve uluslararası ilişkiler yaklaşımı çerçevesinde koordine edilmesi ve yönlendirilmesi ise **kaynak sorunlarının aşılması** noktasında hayati önem taşımaktadır.

Türkiye, bu düşünceden hareketle ırk, din, dil, cinsiyet farkı gözetmeksizin ihtiyaç duyulan yerlere, süratle ve imkânların elverdiği ölçüde insani yardım ulaştırmaya gayret etmekte, bu amaca yönelik uluslararası çabaları her zaman desteklemekte ve katkıda bulunmaktadır. Özellikle Balkan ülkeleri ile var olan tarihî ve kültürel yakınlık hassasiyetlerinin de etkisi bu tür desteklerin gerçekleşmesine hızlandırıcı etki oluşturmaktadır. “Sağlık Diplomasisi” teması içinde yeniden tanımlanacak dış yardım stratejisinde ise; hastane yapımı, ilaç ve teçhizat gönderimi, ihtiyaç duyan ülkelerin doktorlarının eğitimi ve diğer ülkelere gönderilmesi gibi enstrümanlar dışında **karşılıklı bağımlılığı pozitif olarak derinleştirecek** ilgili ülkelerin sağlık sektörlerinin **sistemik dönüşümünü** sağlayacak yapısal projelere yönelmesi gerekmektedir.

Sağlık alanındaki **dış yatırımlar ve ticaret**; hem Türkiye’ye gelen dış yatırımlar hem de Türk iş adamlarının Balkanlar’da yaptıkları yatırımlar açısından büyük önem taşımaktadır. Türkiye içerisindeki sağlık alanında elde edilen birikimin makro düzey stratejilerle entegre biçimde geliştirilmesi, gerek dışardan gelecek yatırımların gerekse dışarıya gidecek olan Türk yatırımlarının Türkiye için azami ekonomik fayda sağlayacak biçimde yönlendirilmesi ve sağlık diplomasisi ile amaçlanan noktaya yaklaşılabilmesi için sağlık hizmetleri ve dış yatırımlar ile ilgili stratejilerin gözden geçirilmesi ve bütünleştirilmesi gerekmektedir.

Tedavi ve tatil amaçlı şehirler arası veya ülkeler arası yapılan seyahatler olarak tanımlayabileceğimiz **sağlık turizmi** oldukça önemli bir gelir aracı haline gelmiştir. Her geçen gün artan sağlık amaçlı turist sayısı ülke ekonomisine ciddi katkı sağlamaktadır. Türkiye, coğrafi özellikleri, iklimi, doğal zenginlikleri ve gerekse de göreceli olarak ucuz ve kaliteli sağlık hizmetleri ile pek çok ülke vatandaşının dikkatini çekmektedir. Tüm bu etmenler ile Türkiye’nin sağladığı başarının bir örnek kabul edilmesi, sağlık turizmi ile ilgili olarak Balkan ülkelerinin sağlık hizmetleri için aranan birer destinasyon haline getirilmesi, konuyla ilgili bireysel ve kolektif çabaların desteklenmesi, hükümet politikalarının uyumlu hale getirilmesi, Bölge’deki belli şehirlerin belli sağlık dallarında marka haline getirilmesi; termal sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi, Bölge ülkelerinin kendi aralarında ve diğer ülkelerle yapılan ikili anlaşmaların artırılması, sigortacılık işlemlerinin hızlandırılması, devlet yardımlarının, yerel otoritelerin, üniversitelerin ve STK’ların faaliyetlerinin koordine edilmesi, ulaşım altyapısının koordinasyonu, diğer ülkelerdeki tanıtım ve hakla ilişkiler faaliyetlerine ağırlık verilmesi öncelikli konular arasında yer almaktadır.

Balkanlar, kültürün çok önemli rol oynadığı bölgelerden biridir ve bu durum Bölge ülkeleri tarafından giderek daha fazla göz önünde tutulmaya başlanmıştır. Kültürel çeşitlilik bir zenginlik kaynağı olduğu kadar, ortak yaşamın değer ve normlarının yekpare yapısına yönelik bir tehdit olarak da algılanabilir. Ortak temel değerler, özgürlükler ve insan hakları herkes tarafından kabul edildiğinde barış içinde yaşamın adımları atılmış olacaktır. Kültürel çeşitlilik Balkanları zenginleştirmektedir, ancak ortak miras üzerinden yapılacak bir ortak kültür vurgusu birlikte ve uyum içinde yaşamak adına bir fırsat yaratacaktır.

Kültürel çeşitliliğin negatif yönlerinin azaltılmasının en kolay yollarından biri toplumların birbirini yakından tanınmasıdır. Turizm, bu tanışmaya vesile olması ile farklılık ve benzerliklerinin farkına varan Balkan toplulukları arasında karşılıklı güvenin inşa edilmesinde başvurulacak siyasi bir araç olması bakımından da önemlidir.

Sağlık diplomasisinin de etkili olabileceği Balkan ülkeleri arasındaki turizmin gelişmesi, söz konusu çok kültürlülüğe büyük katkı sağlayacaktır. Turizm faaliyetlerinden sağlanacak ekonomik katkı bir yana, Balkan devletlerini oluşturan halkların ortak kültürlerini birleştirici bir unsur ve farklı tecrübelerden elde edilen kazanımları önemli bir kültürel zenginlik olarak görecektir, bir çeşit kültür diplomasisinin ve turizm faaliyetlerinin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaçtan hareketle, TASAM tarafından Balkan coğrafyasında işbirliği sürecinin gelişimine katkı sağlamak amacıyla bu yıl **yedincisi düzenlenen Uluslararası Balkan Forumu'nun ana teması "Sağlık Diplomasisi ve Turizm"** olarak belirlenmiştir.

Forum'un, **Balkan** ülkelerinde sağlık ve turizm işbirliğinin proaktif yaklaşımlarla güçlendirilmesi ve farklılıkların zenginliğe dönüştürülmesi noktasında çok boyutlu faydalı olacağını ve önemli katkılar sağlayacağını umuyoruz.

ANA TEMA

Sağlık Diplomasisi ve Turizm

ALT TEMALAR

Uluslararası Sağlık Perspektifi

- Ahlaki Etik Değerler
- Sağlık Hukuku

Sağlık Diplomasisinin Temel Faktörleri

- Uluslararası Devlet Yatırımları
- Özel Sektör
- Kızılay ve Kızıllaç Örgütleri
- Sivil Toplum Örgütleri

Sağlık Sektöründeki Başarılar ve Sağlık Turizmi

- Yeni Buluşlar ve Kabul Görmüş Tedavi Merkezleri
- Sağlık Eğitimi
- Alternatif Sağlık Merkezleri

Turizmde İkili ve Çok Taraflı İşbirlikleri

- Devlet Destek ve Eylemleri
- Karşılıklı Anlaşmalar
- Uluslararası Örgütlerdeki Ortak Hareket Alanları

Turizmde Devlet Dışı Aktörler: Proaktif Öneriler

- Yerel Yönetimler
- Sivil Toplum
- Özel Sektör
- Medya

